

اصول و مفاهیم حسابداری

(با نگاهی به مبانی حسابداری بانکی)

محمد صادق طاهری

تهران ۱۳۹۰

سرشناسه : طاهری، محمد صادق، ۱۳۲۷
 عنوان و نام پدیدآور : اصول و مفاهیم حسابداری (با نگاهی به مبانی حسابداری بانکی / محمد صادق طاهری
 مشخصات نشر : تهران : پیشبرد؛ ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهری : ۲۷۵ ص. متن و جدول.
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۶۷۲۱-۳۲-۶
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت : کتابنامه : ص ۲۷۳-۲۷۵.
 رده بندی کنگره : ۶۱۳۹۰ / الف ۲ ط / ۱۷۰۷ HG
 رده بندی دیویی : ۶۵۷/۸۳۳۰۴۵
 شماره کتابشناسی ملی : ۲۵۵۴۰۶۷

نام کتاب: اصول و مفاهیم حسابداری (با نگاهی به مبانی حسابداری بانکی)

مؤلف: محمد صادق طاهری

ویراستار: علیرضا کتابدار

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۰

تعداد صفحات : ۲۷۵ ص -- قیمت ۶۰۰۰۰ ریال

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

نظارت بر چاپ: نخل دانش

چاپخانه: خورشید

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۶۷۲۱-۳۲-۶

ناشر: انتشارات پیشبرد- خیابان انقلاب روبروی سینما سپیده پلاک ۱۲۹۸ تلفن: ۶۶۴۸۷۷۱۲

مرکز پخش : شرکت خدمات پژوهش و مشاوره مالی تابان خرد

خیابان ولی عصر- بالاتر از پارک ساعی کوچه ۳۴- پلاک ۱- تلفن: ۸۸۶۷۰۰۶۲-۴

همه حقوق نشر این کتاب محفوظ است.

فهرست کلی مطالب

صفحه	عنوان
۹	پیش گفتار ناشر
۱۳	مقدمه
۱۷	فصل اول- مبانی حسابداری
۴۳	فصل دوم- معاملات تجاری و صورت های مالی
۷۱	فصل سوم- حساب های دفتر کل و تراز آزمایشی
۹۵	فصل چهارم- ثبت معاملات در دفتر روزنامه و نقل آن ها به دفتر کل
۱۱۵	فصل پنجم- اصلاح حساب ها
۱۳۷	فصل ششم- حسابداری خرید و فروش در مؤسسات فروشنده کالا
۱۴۹	فصل هفتم- حسابداری خرید کالا
۱۵۵	فصل هشتم- تکمیل عملیات حسابداری و تهیه صورت های مالی در مؤسسات فروشنده کالا
۱۶۹	فصل نهم- صندوق (وجه نقد)
۱۸۳	فصل دهم- حساب ها و اسناد دریافتنی
۱۹۳	فصل یازدهم- اسناد دریافتنی تجاری
۲۰۱	فصل دوازدهم- حسابداری بانکی
۲۷۳	منابع و مأخذ
۲۷۷	انتشارات شرکت تابان خرد

پیش گفتار
ناشر

www.ketab.ir

پیش‌گفتار ناشر

در دنیای کنونی، اطلاعات اهمیت و ارزش بسیار زیادی پیدا کرده است. در حقیقت، اطلاعات زیربنا و پایه و اساس پژوهش‌های علمی و بسیاری از تصمیم‌گیری‌ها را تشکیل می‌دهد. امروزه در پرتو پیشرفت‌های ایجاد شده در علوم کامپیوتر و فناوری اطلاعات، سیستم‌های اطلاعاتی، به ویژه در زمینه اطلاعات مدیریت، پیشرفت‌های چشم‌گیری داشته است. به جرأت می‌توان گفت که مدیران امروز به سبب پیچیدگی سازمان‌ها و تغییرات سریع عوامل محیطی، بدون برخورداری از یک نظام پیشرفته اطلاعات مدیریت، قادر به تصمیم‌گیری‌های اثربخش نخواهند بود.

دانش حسابداری به عنوان یکی از مهمترین نظام‌های اطلاعاتی مدیریت، از طریق تهیه صورت‌های گوناگون مالی و تجزیه و تحلیل آنها و گزارش‌هایی در مورد رویدادهای مهم و اثربخش مالی، وضعیت مالی یک شرکت یا موسسه را مورد ارزیابی قرار داده و اطلاعات گران بهایی را در اختیار مدیران و تصمیم‌گیران قرار می‌دهد.

اگرچه متون متعدد آموزشی در زمینه حسابداری در کشور چاپ و منتشر می‌شود ولی در زمینه حسابداری بانکی منابع چندانی وجود ندارد. با وجودی که بانکها نیز همانند سایر نهادهای اقتصادی باید عملیات خود را در چارچوب حسابداری بازرگانی ثبت کنند ولی حسابداری بانکی دارای ویژگی‌های خاصی است که آن را از حسابداری به مفهوم کلی آن متمایز می‌سازد.

کتاب اصول و مفاهیم حسابداری (با نگاهی به مبانی حسابداری بانکی) از جمله معدود کتابهای آموزشی حسابداری کاربردی در زمینه بانکی است که ضمن تشریح اصول و مفاهیم حسابداری، به کاربرد آنها در فعالیتهای مختلف بانکی می‌پردازد. جناب آقای محمد صادق طاهری مولف این کتاب، از اساتید صاحب نام در رشته حسابداری است که با فعالیتهای گوناگون بانکی آشنا بوده و در این زمینه‌ها دارای دانش علمی و تجربی می‌باشد. این کتاب حاصل سال‌های متمادی تدریس و فعالیت ایشان در بانک‌ها و موسسات مالی است. در همین جا لازم می‌دانم از زحمات ایشان تشکر و سپاسگزاری کنم. همچنین از آقای پرویز عباسی گهر که در بازخوانی و بهینه سازی مطالب کتاب رهنمودهای ارزشمندی ارائه کرده‌اند و از آقای علی‌رضا کتابدار که زحمت ویرایش کتاب را بر عهده داشته‌اند و از سرکار خانم آرزو ملکی که تایپ مطالب و صفحه آرایی کتاب را انجام داده‌اند، تشکر و قدردانی می‌شود.

امید است کتاب حاضر نیز مانند سایر کتاب‌های انتشار یافته توسط این شرکت بتواند در ارتقاء سطح دانش امور بانکی و مالی کشور مؤثر واقع شود.

دکتر غلامعلی فرجادی

مدیر عامل

شرکت خدمات پژوهش و مشاوره مالی تابان خرد

آنسان

www.ketab.ir

مقدمه

دانش حسابداری آنچنان که امروزه مورد بهره برداری قرار می‌گیرد در گذشته‌ای نه چندان دور، تا این اندازه دقیق، استوار و قانونمند نبوده است به‌ویژه بهره‌گیری از رایانه که در امور حسابداری و بودجه‌بندی، پدیده تازه‌ای بشمار می‌آید.

امروزه، حسابدار تنها مسئول ثبت درآمد و هزینه یا نظارت بر فروش و موجودی انبار نیست، حسابدار باید با برنامه‌ریزی دقیق و درست، از آغاز، خط‌مشی اقتصادی مؤسسه مورد نظر را زیر نظر داشته باشد و متناسب با طرح‌های مالی تنظیم شده به طور مرتب، مدیریت را از نحوه اجرا و پیشرفت طرح‌ها و برنامه‌ها آگاه سازد تا وی بتواند با بررسی آن اطلاعات، نحوه پیشرفت یا علت موفق نبودن طرح‌های مورد نظر را ارزیابی کند و در هر مورد، تصمیم مقتضی جهت تسریع در روند اجرا یا رفع موانع، اتخاذ کنند.

تجربه عملی اینجانب از حسابداری، به انجام امور حسابداری کارگزاری شرکت ملی نفت ایران - نزد پدرم بر می‌گردد و با راهنمایی و لطف پدرم از همان دوران نوجوانی با مقدمات و اصول کلی حسابداری آشنا شدم و همواره خود را مدیون و سپاسگزار آن بزرگوار می‌دانم.

به هنگام تحصیل در مدرسه عالی بازرگانی سابق - که اکنون دانشگاه علامه طباطبائی است به لطف خداوند، با استاد بزرگوار و دانشمند، جناب آقای دکتر وثوق آشنا شدم که دلسوزانه و پدرانه در تکوین و استوارسازی پایه‌های علمی من کوشش کرد. آموزش‌ها و راهنمایی‌های این استاد گرانمایه برای آشنایی بیشتر من با دقایق حسابداری و تکامل ذهنی، به راستی مفید و سازنده بود.

توفیق دیگری که خدای بزرگ به من ارزانی داشت، تدریس حسابداری در دانشگاه تهران - دانشگاه آزاد اسلامی - دانشگاه شهید بهشتی، مؤسسه عالی آموزش و پژوهش

صنایع ایران - مؤسسه عالی آموزش بانکداری ایران و دوره‌های مختلف برای کارکنان شبکه بانکی کشور بود که از این رهگذر، همگام با روند توسعه دانش حسابداری، آگاهی‌های خود را در این خصوص بالا بردم.

در بخش پایانی کتاب با توجه به معطوف شدن عمده فعالیت آموزشی‌ام برای کاربران بانک‌های مختلف، به بحث حسابداری بانکی مبتنی بر قانون عملیات بانکی بدون ربا پرداخته‌ام که امیدوارم مورد توجه و پسند صاحب نظران و استادان والامقام سیستم بانکی کشور قرار گرفته و عیب‌ها و کمبودها را بر من ببخشند.

بر خود لازم می‌دانم از تمام افرادی که مشوق من برای نگارش این کتاب بوده‌اند به - ویژه جناب آقای دکتر سید محمد طبیبیان تشکر و سپاسگزاری کنم. همچنین مراتب قدردانی و تشکر خود را از جناب آقایان دکتر غلامعلی فرجادی و دکتر پرویز ساسان گهر که در بازخوانی مطالب کتاب نظرات ارزشمندی را ارائه کرده‌اند و از جناب آقای علیرضا کتابدار که زحمت ویرایش کتاب را عهده‌دار بوده‌اند و سرکار خانم آرزو ملکی که تایپ مطالب را انجام داده‌اند ابراز می‌دارم. ضمناً از همسر و فرزندانم به خصوص خانم سپیده طاهری که با صبر و متانت مرا در به بار نشستن این مجموعه کمک نمودند قدردانی می‌کنم.

محمد صادق طاهری

شهریور ماه ۱۳۹۰